

Dariusz J. GWIAZDOWICZ
Jerzy WIŚNIEWSKI

Estetyka lasu

Wydawnictwo
Ośrodek Kultury Leśnej
w Gołuchowie

Dariusz J. GWIAZDOWICZ
Jerzy WIŚNIEWSKI

Estetyka lasu

Wydawnictwo
Ośrodek Kultury Leśnej
w Gołuchowie

Gołuchów 2011

Recenzent
prof. dr hab. Kazimierz Rykowski

Opracowanie redakcyjne
Paulina Wierzbicka

Opracowanie graficzne
Dariusz Wierzbicki

Projekt okładki, redakcja techniczna i montaż
Dariusz Wierzbicki

Zdjęcia na okładce i stronach między rozdziałami
Dariusz J. Gwiazdowicz, Jerzy Wiśniewski

Korekta
Paulina Wierzbicka

Publikacja została wydana dzięki finansowemu wsparciu WFOŚiGW w Poznaniu

© Copyright
Dariusz J. Gwiazdowicz i Jerzy Wiśniewski

Ośrodek Kultury Leśnej w Gołuchowie

Wydanie I, Gołuchów 2011

ISBN 978-83-62335-48-0

Ośrodek Kultury Leśnej w Gołuchowie
ul. Działyńskich 2
63-322 Gołuchów
okl@okl.lasy.gov.pl

Druk
Zakład Poligraficzny Moś & Łuczak
Poznań, ul. Piwna 1

Spis treści

Przedmowa	11
1. Estetyka jako nauka	19
1.1. Definicja i zakres	20
1.2. Natura i sztuka	22
1.3. Sztuka ziemi i sztuka ekologiczna.	24
1.4. Piękno.	25
1.4.1. Pojęcie piękna.	25
1.4.2. Piękno natury.	27
1.5. Odbiorca piękna.	29
1.6. Okoliczności percepcji piękna	31
2. Historia estetyki lasu	33
3. Czynniki decydujące o pięknie przyrody	49
3.1. Elementy estetyki przyrody	50
3.2. Rytmika dobowa i sezonowa	69
4. Walory estetyczne szaty roślinnej	81
4.1. Drzewa i krzewy	82
4.2. Roślinność dna lasu	161
4.3. Grzyby	202
5. Walory estetyczne fauny	221
5.1. Zwierzęta w lesie	222
5.2. Ssaki	223
5.3. Ptaki	252
5.4. Gady i płazy.	279
5.5. Bezkręgowce	289
6. Krajobraz	309
6.1. Estetyka krajobrazu	310
6.2. Architektura krajobrazu	312
6.3. Walory estetyczne krajobrazu leśnego	314
6.3.1. Las jako element krajobrazu	314
6.3.2. Urok powierzchni śródleśnych.	318
6.4. Dynamika zmian w lesie	329
6.5. Kształtowanie krajobrazu leśnego.	341

7.	Antropogeniczne elementy środowiska leśnego	345
7.1.	Infrastruktura liniowa	346
7.2.	Leśna infrastruktura inżynierska i łowiecka	355
7.3.	Budynki administracji leśnej i ich najbliższe otoczenie	359
7.4.	Leśna infrastruktura turystyczno-rekreacyjna	367
7.4.1.	Leśna turystyka i rekreacja	367
7.4.2.	Obiekty turystyczne	372
7.5.	Miejsca historyczne i kulturowe	379
8.	Czynniki obniżające walory estetyczne lasów	387
8.1.	Podział czynników	388
8.2.	Czynniki abiotyczne	390
8.3.	Czynniki biotyczne	393
8.4.	Czynniki antropogeniczne	399
9.	Estetyka lasu a ochrona przyrody	419
	 Posłowie	431
	 Literatura	435
	 Forest aesthetics — Summary	443
	 Indeks polskich nazw rodzajowych i gatunkowych grzybów, roślin i zwierząt	447

Contents

Foreword	11
1. Aesthetics as a science.	19
1.1. Definition and Scope	20
1.2. Nature and Art	22
1.3. Land-art and Ecological Art.	24
1.4. Beauty	25
1.4.1. Concept of Beauty.	25
1.4.2. Beauty of Nature	27
1.5. Admirer of Beauty.	29
1.6. Background to the Perception of Beauty	31
2. History of forest aesthetics	33
3. Factors determining the beauty of nature	49
3.1. Elements of Aesthetics of Nature	50
3.2. Daily and Season Rhythms	69
4. Aesthetic values of plant cover	81
4.1. Trees and Shrubs	82
4.2. Plants of Forest Floor	161
4.3. Fungi	202
5. Aesthetic values of fauna	221
5.1. Animals in Forest	222
5.2. Mammals	223
5.3. Birds	252
5.4. Reptile and Amphibians.	279
5.5. Invertebrates	289
6. Landscape	309
6.1. Aesthetics of Landscape.	310
6.2. Architecture of Landscape	312
6.3. Aesthetic Values of Forest Landscape	314
6.3.1. Forest as an Element of Landscape	314
6.3.2. Charm of Midforest Spaces	318
6.4. Dynamics of Changes in the Forest	329
6.5. Shaping the Forest Landscape	341

7.	Anthropogenic elements of the forest environment	345
7.1.	Linear Infrastructure	346
7.2.	Forest Engineering and Hunting Infrastructure	355
7.3.	Forest Administration Buildings and their Surroundings	359
7.4.	Forest Infrastructure for Tourism and Recreation	367
7.4.1.	Forest Tourism and Recreation	367
7.4.2.	Tourism Objects	372
7.5.	Historical and Cultural Places.	379
8.	Factors reducing aesthetic values of forests.	387
8.1.	Division of Factors.	388
8.2.	Abiotic Factors	390
8.3.	Biotic Factors	393
8.4.	Anthropogenic Factors	399
9.	Forest aesthetics and nature conservation	419
	Epilogue	431
	Literature	435
	Forest aesthetics — Summary	443
	Index of Polish genus and species names of fungi, plants and animals	447